

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	490
Land:	Etiopien
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Etiopia. Utvikling siden november 2021
Udgivet:	8. april 2022
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. maj 2022

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Etiopia

Utvikling siden november 2021

8. april 2022

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This report deals with developments in the Tigray War and other parts of Ethiopia from November 2021 until the beginning of April 2022. At the end of November 2021, federal forces launched a counter offensive against the Tigray forces, which in the fall earlier that year had marched south towards Addis Ababa and east towards the Afar region. The government forces thus succeeded in regaining the military initiative. In December 2021, the Tigray forces withdrew from Amhara and Afar. Sporadic fighting continued in areas bordering Tigray, especially in Afar. The federal government also continued to conduct airstrikes in Tigray. In March 2022, federal authorities declared a «humanitarian ceasefire». The humanitarian situation in Tigray is still dire, due to lack of humanitarian aid reaching the region. None of the parties appear to be strong enough to win the war by military means. This may create room for a political solution to the conflict. However, the future prospects remain uncertain, as the underlying issues of the conflict are still unresolved.

Sammendrag

Dette notatet redegjør for utviklingen i Tigray-krigen og andre deler av Etiopia fra november 2021 til begynnelsen av april 2022. I slutten av november 2021 gikk føderale myndighetsstyrker til motangrep mot Tigray-styrkene, som høsten samme år hadde rykket sørover mot Addis Abeba og østover mot Afar-regionen. Dermed gjenvant myndighetsstyrkene det militære initiativet. I desember 2021 trakk Tigray-styrkene seg ut av Amhara og Afar. Sporadiske kamper fortsatte i grenseområdene mot Tigray, spesielt i Afar. De føderale myndighetene fortsatte også luftangrepene i Tigray. I mars 2022 erklærte føderale myndigheter en «humanitær våpenhvile». Den humanitære situasjonen i Tigray er fortsatt svært utfordrende grunnet manglende nødhjelp til regionen. Ingen av partene synes på nåværende tidspunkt å være sterke nok til å vinne krigen militært. Dette kan gi rom for en politisk løsning på konflikten. Fremtidsutsiktene er likevel usikre, ettersom de underliggende årsakene til konflikten fortsatt ikke har blitt løst.

Innhold

1 Innledning.....	6
1.1 Kildesituasjonen	6
2 Maktforhold og utvikling	6
2.1 ENDF og dets allierte gjenvinner initiativet.....	7
2.2 Tigray-styrkene trekker seg tilbake	7
2.3 Kamper i Afar-regionen.....	7
2.4 Mindre vold i Amhara, men fortsatt luftangrep i Tigray	8
2.5 Føderalmyndighetene har opphevet den nasjonale unntakstilstanden	9
2.6 «Humanitær våpenhvile» mellom føderalmyndighetene og Tigray-styrkene.....	9
3 Tigray-krigen kan så langt ha tatt livet av flere hundretusen.....	9
4 Flere millioner har blitt internt fordrevet	10
4.1 Fordrivelse av etniske tigrayer fra Vest-Tigray.....	10
5 Den humanitære situasjonen i Nord-Etiopia er fortsatt utfordrende.....	11
5.1 Den humanitære situasjonen i Tigray etter våpenhvilen er prekær	11
6 Situasjonen i Addis Abeba er normalisert.....	12
7 Tigrayer utenfor Tigray utsettes fortsatt for reaksjoner	13
7.1 Arrestasjoner i forbindelse med unntakstilstanden skal overføres til rettsvesenet	14
7.2 Terskelen for arrestasjoner synes å være noe høyere i dag	14
7.3 Mange tigrayer repatrieres fra Saudi-Arabia	14
7.4 En del TPLF-medlemmer og andre opposisjonelle er løslatt	15
8 Oromofolkets frigjøringsfronts allianse med TPLF	15
9 De eritreiske flyktningene i Tigray og Afar	16
10 Fortsatt stor usikkerhet om veien videre.....	17
10.1 TPLF har satt opp en rekke krav, men føderalmyndighetene anser dem fortsatt som en terrororganisasjon	18
10.2 Amhara utgjør en betydelig maktfaktor.....	18
10.3 Eritrea fremstår som en potensiell spoiler	19
10.4 Nasjonal dialogkommisjon	20
11 Referanser	21

1 Innledning

Dette temanotatet gir en oppdatering av situasjonen i Etiopia per 8. april 2022. Landinfo har tidligere redegjort for sikkerhet og humanitære forhold i Tigray fra krigsutbruddet i november 2020 til og med august 2021 i et eget temanotat (Landinfo 2021b), og en oppdatering av situasjonen fra august til november 2021 i en egen respons (Landinfo 2021c). Dette temanotatet må ses i sammenheng med Landinfos tidligere publikasjoner. Det tar også kort opp andre forhold med relevans for utlendingsforvaltningen, som situasjonen for tigrayer utenfor Tigray og eritreiske flyktninger.

Vi anbefaler at lesere benytter kart fra OCHA (2017a, b, c) og Google Maps for å følge redegjørelsen i notatet.

1.1 Kildesituasjonen

Kildesituasjonen er krevende (se Landinfo 2021b og 2021c for en bredere diskusjon av kildesituasjonen). Informasjonen, særlig fra Tigray og andre områder med væpnet konflikt, er begrenset og fragmentert. Det er få uavhengige observatører til stede i disse områdene, og informasjonen kommer derfor ofte fra aktørene selv, som bruker den for å påvirke nasjonal og internasjonal opinion. I en slik situasjon er særlig tallfesting svært krevende, og vanskelig å verifisere. Landinfo har derfor, så langt det lar seg gjøre, forsøkt å sammenligne og sammenstille tilgjengelig informasjon fra flere ulike kilder.

2 Maktforhold og utvikling

Som det fremgår i Landinfo (2021c), vedtok Etiopias parlament den 2. november 2021 en landsomfattende unntakstilstand etter at Tigray-styrker inntok Dessie og Kombolcha i Amhara-regionen og uttalte at de «vurderte» å rykke videre langs hovedveien A-2 mot Addis Abeba. Tilgjengelig informasjon tilsa på dette tidspunktet at Tigray-styrkene hadde det militære initiativet. Dette ble underbygget av at en rekke ambassader satt beredskapsstab og/eller evakuerte ansatte, samtidig som flere land rådet egne borgere til å forlate Etiopia.

Det var likevel uklart i hvilken grad Tigray-styrkene hadde vilje og evne til å rykke videre mot Addis Abeba. I stedet for å marsjere videre sørover, ville Tigray-styrkene kunne gå østover og kutte forsyningene til hovedstaden ved å innta byen Mille i Afar langs hovedveien mellom Addis Abeba og Djibouti. Fremrykningen til Tigray-styrkene, både sørover og østover, stoppet imidlertid opp i november 2021.

2.1 ENDF og dets allierte gjenvinner initiativet

Fra slutten av november 2021 gikk de føderale myndighetsstyrkene til motangrep mot Tigray-styrkene (Oslo Analytica 2022, s. 37). Den 28. november 2021 gjenerobret de byen Chifra i Afar-regionen (Reuters 2021a). Dermed satte de en stopper for Tigray-styrkenes forsøk på å ta Mille. Den 6. desember gjenerobret den etiopiske hæren (Ethiopian National Defence Forces – ENDF) byene Dessie og Kombolcha langs hovedveien A-2 (Aljazeera 2021). Den 18. desember gjenn tok ENDF også byen Woldiya, cirka 60 km sør for Tigray (Borkena 2021).

Flere observatører har vist til den storstilte massemobiliseringen i Amhara og andre deler av Etiopia,¹ utfordringer knyttet til Tigray-styrkenes forsyningslinjer og intensive droneangrep mot Tigray-styrkene som medvirkende årsaker til at ENDF og deres allierte klarte å gjenvinne initiativet. Tigray-styrkene hevder at de ikke har blitt slått tilbake, men at de selv valgte å trekke seg tilbake for å foreta «strategiske territorielle justeringer» (Oslo Analytica 2022, s. 36–37).

2.2 Tigray-styrkene trekker seg tilbake

Den 19. desember 2021 annonserte TPLF at Tigray-styrkene ville trekke seg ut av Amhara og Afar for å «åpne for fred» (DW 2021; Reuters 2021b). Enkelte kilder viser til at ENDF og Amhara-styrker den 22. desember skal ha inntatt byen Alamata sør i Tigray (se for eksempel Zegabi 2021 og Oslo Analytica 2022, s. 39). Etter Landinfos vurdering fremstår det imidlertid som usikkert hvorvidt Tigray-styrkene har mistet kontrollen over Alamata. Den 24. desember 2021 uttalte føderale myndigheter at ENDF ikke ville rykke videre inn i Tigray (Dawit 2021).

2.3 Kamper i Afar-regionen

I midten av desember 2021 brøt det ut kamper i Abala-området i Afar-regionen, cirka 50 kilometer øst for Mekele. Aljazeera viser til at ENDF-allierte styrker, herunder eritreiske soldater, skal ha gått fra hus til hus i Abala by og ha drept «hundrevis» av sivile etniske tigrayer (Kassa 2022).² Flere tusen etniske tigrayer skal ha flyktet fra volden i Abala til Tigray. Kampene i Afar spredte seg i januar og februar 2022 også til andre deler av sonen Kilbeti, som grenser til Tigray (UNHCR 2022b; 2022d; The Guardian 2022a). Ifølge myndighetene i Afar skal over 300 000 mennesker ha blitt fordrevet av kampene i regionen siden desember 2021 (Reuters 2022c). TPLF uttalte i en pressemelding den 12. februar at kampene ved Abala hadde opphørt og således ikke kunne bli brukt som en unnskyldning for manglende nødhjelp til Tigray (Reda 2022).

¹ Også i Tigray skal det ha skjedd en massemobilisering. The Guardian (2022b) viser til påstander om at hver husholdning i Tigray forventes å bidra med en mann eller kvinne til krigsinnsatsen.

² Byen Abala ligger i Afar, men en stor del av byens befolkning skal være etniske tigrayer (Kassa 2022).

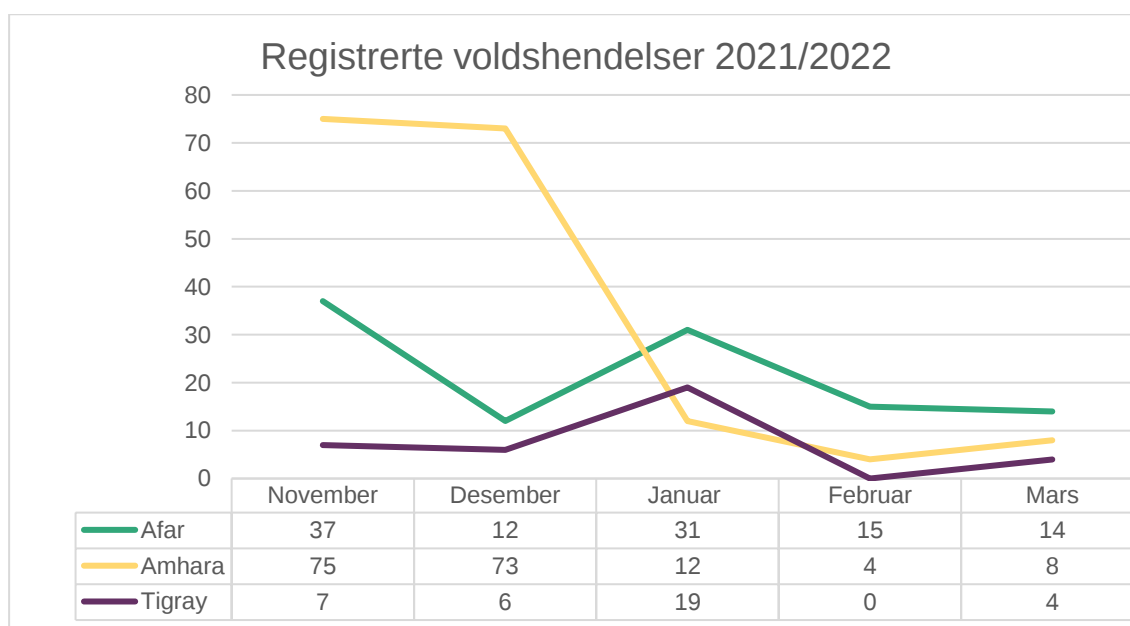
2.4 Mindre vold i Amhara, men fortsatt luftangrep i Tigray

Det skal ha funnet sted sporadiske kamper langs grensen mellom Amhara og Tigray i januar 2022, men per 24. februar fremstod situasjonen i begge regionene som relativt rolig hva gjelder trefninger på bakken (UNHCR 2022a; 2022c). Føderalmyndighetene fortsatte imidlertid å gjennomføre luftangrep mot mål i Tigray (se for eksempel AFP 2022; Reuters 2022a). Slike luftangrep skal ha tatt livet av «hundrevis», inkludert sivile (Reuters 2022d).

Ovennevnte underbygges av tall fra ACLED (2022), som samler informasjon fra blant andre media og lokale organisasjoner om voldshendelser i Etiopia i en database. Selv om ACLED oppgir eksakte tall, og vi gjengir disse, må tallene etter Landinfos vurdering ikke tillegges større vekt. Det reelle antallet voldshendelser er trolig høyere, men, gitt at det ikke finnes noen fullgod oversikt over volden i Etiopia, gir ACLED likevel en indikasjon på voldens generelle spredning og omfang over tid.

Som vist i diagram 1, gikk volden i regionene Amhara, Afar og Tigray totalt sett ned i perioden 1. november til 31. mars. Volden gikk klart mest ned i Amhara, etter at Tigray-styrkene trakk seg tilbake i desember. I Tigray har voldsnivået derimot i liten grad endret seg. Her består volden først og fremst av luftangrep, men i januar fant det også sted trefninger i sørlige deler av regionen. I Afar gikk volden ned i desember, for så å gå midlertidig opp igjen i januar. Her tok volden i hovedsak form av bakkekamper. I november foregikk kampene i Awsi-sonen, men i januar, februar og mars fant kampene sted i Kibati-sonen.

Diagram 1: Registrerte voldshendelser i regionene Afar, Amhara og Tigray i perioden november 2021–mars 2022

Utarbeidet av Landinfo på bakgrunn av ACLED (2022).

2.5 Føderalmyndighetene har opphevet den nasjonale unntakstilstanden

Den 2. november 2021 vedtok Etiopias parlament en landsomfattende unntakstilstand frem til mai 2022. Unntakstilstanden ble erklært som et ledd i å stanse Tigray-styrkenes fremrykning mot Addis Abeba (se Landinfo 2021c for mer informasjon).

Den 15. februar 2022 besluttet parlamentet å oppheve unntakstilstanden, rundt tre måneder før den gikk ut (Endeshaw 2022b). Bakgrunnen for beslutningen var at myndighetene vurderte det slik at Etiopia, i lys av den endrede sikkerhets-situasjonen, kan håndtere trusler gjennom ordinære mekanismer for håndhevelse av lov og orden. Innpiskeren i parlamentet uttalte at unntakstilstanden «skapte større problemer enn den løste», blant annet ved at den bremsset økonomisk aktivitet og turisme (Endeshaw 2022a).

2.6 «Humanitær våpenhvile» mellom føderalmyndighetene og Tigray-styrkene

24. mars 2022 erklærte myndighetene «humanitær våpenhvile» på ubestemt tid (Akinwotu 2022). Bakgrunnen for våpenhvilen er ifølge myndighetene den humanitære situasjonen i Tigray (FRDE 2022). I sitt tilsvarende svar samme dag uttalte TPLF (Tigray External Affairs Office 2022) at de forplikter seg til å «umiddelbart iverksette våpenhvilen», såfremt den humanitære bistanden kommer inn i Tigray.

3 Tigray-krigen kan så langt ha tatt livet av flere hundretusen

Tigray-krigen har pågått i snart 18 måneder. EHRC (2022) viser til at alle parter i krigen har begått overgrep mot sivile, herunder drap av personer som mistenkes for å støtte motparten, og seksuelle overgrep.

Det finnes ingen statistikk over drepte og sårede, blant annet fordi føderalmyndighetene har begrenset tilgangen til berørte områder, men det er ingen tvil om at svært mange mennesker har mistet livet som følge av krigen. Professor Jan Nyssen fra Universitetet i Ghent (e-post av 13. mars 2022; Gosh 2022) estimerer at opptil en halv million sivile har mistet livet som følge av Tigray-krigen, herunder grunnet volden i seg selv (opptil 100 000), men også sult (opptil 200 000) og manglende helsetjenester (opptil 100 000). Føderalmyndighetenes blokade av Tigray var årsaken til en vesentlig del av dødsfallene grunnet sult og manglende helsetjenester. Nyssens estimat er selvsagt svært usikkert, men sier likevel noe om voldsnivået i Tigray-krigen så langt.

Nyssen gir ikke noe estimat på antallet stridende som har falt under Tigray-krigen. Gitt krigens karakter, med bakkekamper, hundretusener av stridende, til dels uten nevneverdig militær trening, og påstander om angrep i form av menneskelige bølger (se for eksempel Chothia 2021), mener Landinfo at antallet falne stridende trolig er svært høyt og neppe står tilbake for antallet sivile som har blitt drept av direkte vold.

4 Flere millioner har blitt internt fordrevet

Landinfo har ikke funnet noen detaljert og oppdatert oversikt over fordrevne grunnet Tigray-krigen. En rekke nyhetsartikler og andre kilder viser til ulike (og ofte utdaterte) tall, men ofte uten å gi en nærmere beskrivelse av når og hvordan disse ble utarbeidet.³ Etter Landinfos erfaring må slike tall uansett ses som usikre estimater.

International Medical Corps (2022) viste i januar 2022 til at det befant seg cirka 2,2 millioner internt fordrevne i Amhara og nesten 400 000 i Afar.⁴ Kilden viste samtidig til at internt fordrevne hadde begynt å vende tilbake til Dessie og andre steder i Amhara etter at Tigray-styrkene hadde trukket seg tilbake. Også andre kilder viser til dette, men uten å tallfeste hvor mange som har returnert (se for eksempel FEWS 2022).

Nyssen (Annys et al. 2021, s. 48–52) gir en nokså detaljert oversikt over intern fordrevne i Tigray inntil sommeren 2021. Ifølge denne kilden var det cirka 1,85 millioner internt fordrevne i Tigray (cirka en tredel av befolkningen i regionen) i slutten av august 2021. Kilden gir imidlertid ingen god oversikt over intern fordrevne etter dette, utover at det er usikkert hvor mange av de internt fordrevne som har returnert til hjemstedene sine, og at det har vært lite fordrevne etter at krigen flyttet seg ut av Tigray høsten 2021.

UNHCR (2022f) viste i januar 2022 til cirka 1,8 millioner internt fordrevne i Tigray, én million i Amhara og over 300 000 i Afar.

4.1 Fordrivelse av etniske tigrayer fra Vest-Tigray

Landinfo (2021b, s. 26 og 27) har tidligere vist til påstander fra flere kilder om systematisk fordriving av etniske tigrayer fra vestlige områder av Tigray. Human

³ UNHCR (2022g) viste eksempelvis i februar 2022 til at det var cirka 4,2 millioner internt fordrevne i *hele* Etiopia, i tillegg til 1,5 millioner såkalte «returning IDPs», men disse tallene ble utarbeidet i oktober 2021 (DTM 2021).

⁴ Som nevnt tidligere, viste Reuters (2022c) i februar 2022 til at 300 000 personer skulle ha blitt fordrevet av kamper i Afar siden desember 2021. Det er uklart hvordan disse tallene henger sammen, og det reelle antallet internt fordrevne i Afar kan dermed være høyere enn 400 000.

Rights Watch og Amnesty International underbygget nylig dette med en detaljert og omfattende rapport (HRW & AI 2022). I rapporten viser organisasjonene til at Amhara-styrker, med samtykke og mulig deltakelse fra føderale styrker, har begått omfattende og systematiske angrep mot etniske tigrayer i Vest-Tigray, inkludert drap, deportasjoner og seksuell vold.

Human Rights Watch og Amnesty International (HRW & AI 2022, s. 2) omtaler overgrepene som «etnisk rensning». Rapporten dekker perioden fra november 2020 til desember 2021, og ifølge kildene skal Amhara-styrker ha begynt en ny bølge av tvangsfordrivelsler («forced expulsions») av etniske tigrayer i november og desember 2021 (HRW & AI 2022, s. 154).

5 Den humanitære situasjonen i Nord-Etiopia er fortsatt utfordrende

Ifølge FEWS (2022) er det ekstrem matvareusikkerhet i Nord-Etiopia. Dette betyr at husholdninger verken har fysisk eller økonomisk tilgang på nok mat. Situasjonen er verst i delene av Tigray som er på Tigray-styrkenes hender,⁵ etterfulgt av nordøstlige deler av Amhara og vestlige deler av Afar. OCHA (u.å.) estimerer at 9,4 millioner mennesker har behov for nødhjelp i disse områdene. I Tigray og i deler av Amhara og Afar får heller ikke befolkningen dekket grunnleggende behov for medisinsk hjelp.⁶

5.1 Den humanitære situasjonen i Tigray etter våpenhvilen er prekær

Som nevnt over, erklærte myndighetene en «humanitær våpenhvile» 24. mars 2022. På dette tidspunktet hadde ingen nødhjelp kommet landeveien gjennom den eneste mulige humanitære korridoren (via Semera, regionhovedstaden i Afar) siden midten av desember 2021. Den 1. april 2022 ankom de første nødhjelps-konvoiene fra Verdens matvareprogram (WFP) Mekele (Fekete & Kolirin 2022), etterfulgt av konvoier fra Internasjonale Røde Kors (Garowe Online 2022).

I skrivende stund har begrenset nødhjelp kommet inn i Tigray via landeveien etter 24. mars, og det er knyttet usikkerhet til i hvilken grad nødhjelp faktisk vil slippe inn i Tigray i månedene som kommer. Flere observatører (se for eksempel ICG

⁵ Kilden viser til at manglende tilgang gjør det vanskelig å vurdere situasjonen i deler av Tigray.

⁶ Se den løpende oppdateringen av den humanitære situasjonen i OCHA (u.å.). Verdens matvareprogram gir en oppdatert analyse av den humanitære situasjonen i Tigray i en rapport fra januar 2022 (WFP 2022).

2022c) påpeker at aktørene vil kunne ha ulike motiver for å blokkere nødhjelpen.⁷ ICG påpeker at våpenhvilen kun gjelder nødhjelp som mat og medisiner, men ikke gjenoppbygging av elektrisitet- og kommunikasjonsnett eller bankvesen, og at mangel på slik infrastruktur kan gjøre nødhjelpsoperasjonene vanskelige å gjennomføre.

Den humanitære situasjonen i Tigray omtales som «katastrofal» (Oshin 2022). Inntil nødhjelpen kom i gang, foreløpig i beskjeden skala, hadde ingen nødhjelp kommet inn i Tigray siden desember 2021. Ifølge Verdens matvareprogram (WFP 2022) har 83 % av befolkningen i Tigray ikke tilstrekkelig tilgang på mat.

Lagrene fra forrige innhøsting begynner å gå tomme, og den kommende jordbrukssesongen ser ut til å bli mager, ettersom såkorn, gjødsel og annet nødvendig utstyr ikke kommer inn i regionen. Skole- og helsesektoren er i liten grad operasjonell, og infrastruktur for elektrisitet, kommunikasjon og lignende, er ødelagt.

Mer enn 35 000 tigrayer skal de siste ukene ha trukket fra Tigray til Kobo i Amhara (diplomatkilde A, e-post 5. april 2022). Ifølge kilden skal de internt fordrevne fra Tigray ha symptomer på akutt matmangel og en underernæringsrate på mer enn 30 %.⁸ Dette underbygger at de humanitære forholdene i Tigray er svært alvorlige.

6 Situasjonen i Addis Abeba er normalisert

Da Tigray-styrkene nærmet seg Addis Abeba i oktober 2021, oppfordret myndighetene byens innbyggere om å registrere våpen og gjøre seg klare til å forsvare byen (BBC 2021b). Sikkerhetsstyrker foretok husransaker hos ansatte ved ambassader og internasjonale organisasjoner, og situasjonen ble oppfattet som svært uforutsigbar (diplomatkilde B, møte i Oslo januar 2022). Som nevnt over, klarte føderalstyrkene og deres allierte å stanse Tigray-styrkenes fremmarsj sør-øst. Dermed kom det aldri til kamper om Addis Abeba. Dette underbygges av ACLED (2022), som ikke registrerte en eneste trefning eller drept i hovedstadsområdet for perioden fra august 2021 til 25. mars 2022.⁹

⁷ En rekke kilder setter spørsmålstegn ved om føderalmyndighetenes løfter om en humanitær korridor er oppriktige, eller om våpenhvilen er en avledningsmanøver eller et spill for galleriet for å imøtekomme internasjonale, og særlig amerikanske, krav (Gebreananaye & Mah'Derom 2022). Det er også et usikkerhetsmoment hvorvidt regionale styrker og militser i Amhara og Afar, hvor motstanden mot TPLF er stor, vil forsøke å stoppe nødhjelpen inn i Tigray (diplomatkilde, e-post 25. mars 2022). Etiopiske myndigheter, på sin side, har anklaget TPLF for å ha hindret nødhjelp i å komme over grensen mellom Tigray og Afar. TPLF avviser at de ved noen anledning siden konflikten startet, har hindret nødhjelp å komme inn i Tigray (Mwai 2022).

⁸ En underernæringsrate på over 10 % regnes som en «emergency».

⁹ ACLED (2022) har kun registrert 18 hendelser i Addis Abeba i perioden fra 1. november 2021 til 25. mars 2022. Hendelsene tok utelukkende form av ulike demonstrasjoner og såkalte «strategic

I dag er alle ambassader tilbake i normal drift (diplomatkilde A, e-post 1. april 2022). Det samme er internasjonale organisasjoner og institusjoner, som Den afrikanske union (AU). AU organiserte et toppmøte med EU i byen i mars 2022.

I januar 2022, i forbindelse med feiringen av gregoriansk nyttår, organiserte etiopiske myndigheter, etter initiativ fra statsminister Abiy, «The Great Ethiopian Homecoming Challenge». Myndighetene utfordret en million etiopiere i diasporaen til å komme hjem for å feire nyttår og for «å vise solidaritet med Etiopia i en presset situasjon» og bidra til gjenoppbygging av områder rammet av krig (Ethiopian Diaspora Agency u.å.). Initiativet ble sett på som et svar til at vestlige land høsten 2021 oppfordret sine borgere til å forlate Etiopia,¹⁰ og skulle «sende et signal om nasjonal enhet til det internasjonale samfunn» om at landet er «sikkert og fredelig» (Desta 2022).

Diplomatkilde A (e-post, 1. april 2022) opplyser at situasjonen i Addis Abeba er normalisert i dag, sammenlignet med forholdene under unntakstilstanden. Det meste av butikker, hoteller, skoler og lignende er åpne. Ifølge kilden går hverdagslivet sin gang, og stemningen i byen «føles betraktelig lettere» i dag enn i den «mest intense perioden».

Diplomatikilden viser videre til at det er mindre politi i gatene. Føderalt politi foretar fortsatt større politikontroller i byen, men disse har, ifølge kilden, avtatt noe den siste tiden. Det er betydelig mindre nærvær av militære styrker i byen enn høsten 2021, da uniformerte soldater ofte kunne ses i bybildet.

7 Tigrayer utenfor Tigray utsettes fortsatt for reaksjoner

Siden krigsutbruddet i november 2020 har det kommet rapporter om at etniske tigrayer som bor eller oppholder seg utenfor Tigray, har blitt utsatt for ulike typer reaksjoner fra myndighetene (Landinfo 2021c). Reaksjonene var særlig omfattende i forbindelse med ENDFs militære tap sommeren 2021. Mens reaksjonene frem til da først og fremst, men ikke utelukkende, rettet seg mot tigrayer med en viss «profil» (høy posisjon i TPLF, innflytelsesrike forretningsfolk og lignende), rammet reaksjonene fra sommeren 2021 potensielt enhver person med tigrayisk opprinnelse.

developments». Sistnevnte inkluderte blant annet arrestasjoner av til sammen cirka 1000 personer mistenkt for å samarbeide med TPLF.

¹⁰ Norge og andre land har endret reiserådene til egne borgere i takt med utviklingen. Per januar frarådet Norge og andre land fortsatt reiser til Addis Abeba som ikke var strengt nødvendige. Dette ble igjen endret i februar, da blant annet Norges utenriksdepartement (UD) unntok Addis Abeba fra reiserådet for Etiopia (Regjeringen 2022). UD viste her blant annet til at situasjonen i den etiopiske hovedstaden hadde vært rolig i flere uker og at den kommersielle flytrafikken gikk som normalt. Resten av Etiopia er fortsatt omfattet av reiseråd.

7.1 Arrestasjoner i forbindelse med unntakstilstanden skal overføres til rettsvesenet

I forbindelse med innføring av unntakstilstanden, som ga myndighetene hjemmel til å anholde alle som var mistenkt for å samarbeide med terrorgrupper (i praksis TPLF og OLA), samt andre typer kontrolltiltak som husransaker og lignende, ble et betydelig, men ukjent antall tigrayer anholdt av myndighetene. En del ble kontrollert og deretter løslatt, andre satt kortere tid i varetekt, mens en del har sittet fengslet i lengre tid. Myndighetene har ikke oppgitt tall på hvor mange som ble anholdt i forbindelse med unntakstilstanden. Landinfo har ikke funnet sammenfattende fremstillinger av antall anholdte og fengslede, men situasjonen beskrives som en «crackdown» og heksejakt mot etniske tigrayer i denne perioden, og det er trolig snakk om flere titusen personer (se Landinfo 2021c).

Lederen for State of Emergency Inquiry Board opplyste at sakene til de som ble anholdt i forbindelse med unntakstilstanden, vil bli overført til det ordinære retts-systemet etter at unntakstilstanden ble opphevet (Endeshaw 2022b). Det er imidlertid usikkert hvor mange av anholdelsene som ble foretatt med hjemmel i unntakstilstanden, som faktisk overføres til rettssystemet.

7.2 Terskelen for arrestasjoner synes å være noe høyere i dag

Etter at Tigray-styrkene trakk seg tilbake til Tigray i slutten av desember 2021, har meldingene om reaksjoner mot etniske tigrayer blitt færre. Diplomatkilde A (e-post, 1. april 2022) opplyser at så langt vedkommende kjenner til, har det ikke vært noen massearrestasjoner av tigrayer i Addis Abeba den senere tiden. Arrestasjoner forekommer ifølge kilden fortsatt, men terskelen for å mistenke personer fra Tigray for tilknytning til TPLF, virker ifølge kilden å være høyere i dag.

Ifølge Jan Nyssen (e-post 12. februar 2022) skal myndighetene også ha løslatt «mange» tigrayer, men han understreker samtidig at «mange» fortsatt sitter fengslet. Løslatelsene synes dels å være et resultat av internasjonalt press i forbindelse med toppmøtet mellom EU og AU, som ble avholdt i Addis Abeba 17.–18. februar 2022, dels av at føderalmyndighetene har konsolidert sin territorielle kontroll utenfor Tigray. Tigrayer anses følgelig ikke lenger, utelukkende i kraft av sin etnisitet, som en sikkerhetsmessig trussel for myndighetene i like stor grad som tidligere.

7.3 Mange tigrayer repatrieres fra Saudi-Arabia

I januar 2021 erklærte etiopiske myndigheter at de ville samarbeide med Saudi-Arabia i å returnere 40 000 etiopiske migranter, mange av dem av tigrayisk opprinnelse, tilbake til Etiopia. Antallet tvangsreturer økte sterkt sommeren 2021, og falt dermed sammen med en økning i profilering av og reaksjoner mot etniske tigrayer i Etiopia. HRW (2022a) opplyser at migrantene ble plassert i varetekt-sentre i Addis Abeba, Afar, SNNPR og Oromia. De anholdte skal ha levd under

uhygieniske forhold, og blitt utsatt for mishandling. Etiopiske myndigheter har opplyst at de vil gjenoppta repatriering av etiopiere fra Saudi-Arabia. Rundt 100 000 migranter forventes til Etiopia i løpet av de neste syv til elleve månedene. Basert på tidligere tall, er rundt 30 % av disse tigrayer (diplomatkilde, e-post 5. april 2022).

7.4 En del TPLF-medlemmer og andre opposisjonelle er løslatt

Den 7. januar 2022 frafalt påtalemyndigheten tiltalen mot en rekke høyprofilerte opposisjonelle. Blant de løslatte var Jawar Mohammed fra OFC, Eskinder Nega fra Balderas og flere høyprofilerte medlemmer av TPLF som ble anholdt i forbindelse med krigsutbruddet i november 2020. De anholdte fra TPLF ble løslatt på grunn av «sin alder og helsetilstand» (AP News 2022).

Justisdepartementet begrunnet videre beslutningen med et ønske om en inkluderende nasjonal forsoningsprosess, etter at føderale myndigheter hadde vedtatt å etablere en nasjonal dialogkommisjon (Aljazeera 2022). Lederne for amhara-partier som National Movement of Amhara (NaMA), Ezema og Balderas reagerte alle negativt på myndighetenes avgjørelse om å løslate representanter for TPLF, til tross for at de fremdeles er under oppsyn og at flere andre prominente TPLF-representanter fremdeles sitter fengslet (diplomatkilde A, e-post 8. februar 2022).

8 Oromofolkets frigjøringsfronts allianse med TPLF

I august 2021 erklærte Oromofolkets frigjøringsfront (Oromo Liberation Army – OLA) at de hadde inngått en allianse med TPLF i kampen mot føderalmyndighetene (Landinfo 2021c, s. 3). Det er uklart i hvilken grad denne alliansen innebærer et reelt militært samarbeid, og i hvilken grad alliansen i praksis eksisterer etter at Tigray-styrkene trakk seg tilbake til Tigray.

Det er knyttet usikkerhet til OLAs reelle militære kapasitet. International Crisis Group (ICG 2022c) antyder at OLAs militære kapasitet var mindre enn forventet høsten 2021, og at dette kan være én av flere årsaker til at Tigray-styrkene trakk seg tilbake i desember 2021, ettersom de ikke fikk forventet støtte fra OLA i fremrykningen mot Addis Abeba.

Som nevnt i Landinfo (2021c, s. 3), har OLAs militære aktivitet fra 2019 vært konsentrert i områder vest og sør i Oromia (Wellega-sonene i vest og Guji-sonene og Borana i sør). Informasjon fra blant annet International Crisis Group (ICG 2022a) indikerer at OLA skal ha utført angrep utenfor sitt kjerneområde, som i East og West Hararghe og alle Shewa-sonene, i januar 2022. I tillegg skal kampene ha blitt intensivert i West Guji.

Dette bildet underbygges av tall fra ACLED (2022). I perioden fra 1. november 2021 til 25. mars 2022 registrerte ACLED (2022) 290 voldshendelser i Oromia, hvorav 181 involverer OLF Shane.¹¹ Av disse 181 voldshendelsene tok 130 form av trefninger («battles») mellom OLF Shane og myndighetsstyrker. ACLED indikerer at OLF Shane er til stede i 16 av Oromias 22 soner, men at deres militære aktivitet er klart størst i West Shewa, som grenser til Addis Abeba (28 trefninger). Det har også vært en del trefninger i North Shewa (16), som også grenser til Addis Abeba, i East Wellega (17), som ligger like vest for West Shewa, samt i de sørlige sonene Guji (17) og West Guji (14) (ACLED 2022). Det er imidlertid ikke kjent hvorvidt OLA har tatt kontroll over områder i sonene hvor trefningene har funnet sted, og om de i tilfelle har klart å holde på disse områdene.

OLA angriper hovedsakelig myndighetsmål. Dette underbygges av tall fra ACLED (2022). Av de 181 voldshendelsene som involverer OLA i ovennevnte periode, skal 130 dreie seg om trefninger med myndighetsstyrker. OLA har også angrepet sivile, herunder etniske minoriteter i Oromia, hovedsakelig amharer (HRW 2022b).

Ifølge BBC (2021a) har det utviklet seg et «fryktklima» i Oromia, hvor sivilbefolkningen på den ene siden frykter angrep fra OLA, pengeutpressing og annen kriminalitet for å skaffe penger til den væpnede kampen, og på den andre siden angrep og reaksjoner fra regionale og føderale sikkerhetsstyrker ved mistanke om samarbeid med OLA (Landinfo 2021a, HRW 2022b).

9 De eritreiske flyktningene i Tigray og Afar

Før utbruddet av Tigray-krigen i november 2020, var seks flyktningleirer i Etiopia forbeholdt eritreiske flyktninger: Adi Harush, Mai Aini, Hitsats og Shimelba i Tigray-regionen, og Asayita og Berhale i Afar-regionen (Landinfo 2020, s. 5). De to sistnevnte leirene var forbeholdt eritreiske afarer.

Som beskrevet i Landinfo (2021b, s. 28), ble eritreiske flyktninger i Tigray utsatt for vold fra flere aktører, herunder Eritrean Defence Forces (EDF) og Tigray-styrker. Av leirene i Tigray, er kun Mai Aini og Adi Harush fortsatt i drift. Hitsats og Shimelba sluttet å fungere i begynnelsen av 2021. Flere kilder viste den gang til at eritreiske flyktninger som oppholdt seg i disse to leirene, skal ha blitt tvangsreturnert til Eritrea av EDF eller returnert dit «frivillig» for å unnslippe volden i Tigray (Landinfo 2021b, s. 28–29).

¹¹ Etiopiske myndigheter omtaler OLA som OLF Shane. Landinfo bruker betegnelsen OLA, blant annet for å skille de væpnede gruppene under betegnelsen OLA fra det politiske partiet OLF, men benytter OLF Shane der det benyttes av kildene.

Per mars 2022 opplyser imidlertid UNHCR at over 25 000 eritreiske flyktninger oppholder seg i Mai Aini og Adi Harush, mens 43 000 eritreiske flyktninger skal ha flyktet fra Tigray til Addis Abeba (UNHCR 2022e, s. 7). Dette tilsvarer cirka antallet eritreiske flyktninger som faktisk oppholdt seg i leirene i Tigray ved krigsutbruddet, samt antallet som var registrert som «out of camp-flyktninger» i Tigray (Landinfo 2021b, s. 28).¹² Hvordan dette samsvarer med påstandene om (tvangs)retur av flyktninger til Eritrea, er uklart.

I Afar-regionen var det ifølge UNHCR registrert 55 000 eritreiske flyktninger ved krigsutbruddet (UNHCR 2022e, s. 7). Hvor mange av disse som faktisk oppholdt seg i flyktingleirene, er imidlertid uklart. Ifølge en representant for en internasjonal organisasjon som jobbet med eritreiske flyktninger i Etiopia (møte i Shire, 2018), oppholdt eritreiske afarer seg ikke lenge i leirene, da de hadde sterke sosiale bånd til etiopiske afarer utenfor leirene. Leiren Berhale, nokså nært grensen til Tigray (se UNHCR 2018a), ble rammet av kamper i januar 2022. De eritreiske flyktingene som oppholdt seg i leiren, skal da ha flyktet til Semera og andre steder i Afar (se også UNHCR 2022c). Leiren Asayita ligger i den østlige delen av Afar, mot Djibouti (se UNHCR 2018b). Dette området er ikke direkte berørt av kamphandlinger.

UNHCR holder på å bygge en ny leir for eritreiske flyktninger ved Dabat i Amhara. Denne leiren heter Alemwach, og skal kunne huse rundt 25 000 flyktninger. Per februar 2022 oppholdt det seg under 1000 eritreiske flyktninger i dette området (UNHCR 2022e, s. 7).

10 Fortsatt stor usikkerhet om veien videre

Volden har, som nevnt over, avtatt etter at Tigray-styrkene trakk seg tilbake og myndighetsstyrkene stanset fremrykningen. Dette kan gi håp om rom for en politisk løsning på konflikten, som imidlertid forutsetter at alle partene foretrekker dette fremfor en militær løsning. Hvorvidt dette er tilfellet, er svært usikkert. Som nevnt i Landinfo 2021c, involverer Tigray-krigen mange aktører, og informasjon om deres respektive vilje og evne er begrenset og til dels uklar.

¹² Som det fremgår i Landinfo (2021b, s. 28), oppholdt offisielt cirka 96 000 eritreiske flyktninger seg i Tigray ved krigsutbruddet i november 2020. 8000 av disse var såkalte «out of camp-flyktninger», mens de resterende oppholdt seg i en av de fire leirene for eritreiske flyktninger. Det reelle antallet flyktninger i leirene ved krigsutbruddet, var imidlertid trolig cirka 60 000. Sistnevnte tall gjenspeiler hvor mange flyktninger som faktisk tok ut matrasjonene sine.

10.1 **TPLF har satt opp en rekke krav, men føderalmyndighetene anser dem fortsatt som en terrororganisasjon**

TPLF har satt opp en rekke krav for samtaler, herunder at regionens grenser fra før krigsutbruddet i november 2020 skal gjenopprettes, at eritreiske styrker skal trekke seg ut, at Tigray-styrkene ikke skal avvæpnes, at krigsforbrytelser begått i Tigray skal rettsforfølges, og at det skal holdes en folkeavstemning i Tigray om regionens fremtidige status i (eller utenfor) Etiopia (diplomatkilde A, e-post 1. mars 2022). At disse punktene oppfylles, avhenger ikke bare av føderalmyndighetenes vilje, men også av myndighetene i Amhara og Eritrea, som begge har styrker i Tigray (se under).

Føderale myndigheter anser fortsatt TPLF som en terrororganisasjon, og avviser at det har funnet sted fredssamtaler med dem, men ikke at slike samtaler vil kunne finne sted (diplomatkilde A, e-post 1. mars 2022). Det er uklart om føderalmyndighetenes avgjørelse i desember om ikke å rykke videre inn i Tigray og erklæring om våpenhvile i mars, gjenspeiler at de er åpne for en politisk løsning.

Mot slutten av januar, altså etter avgjørelsen om å stanse fremrykningen, uttalte general Abebaw Tadesse i ENDF at dette kun var midlertidig, og at de etter hvert planla å rykke inn i Tigray og «eliminere» Tigray-styrkene (Reuters 2022b). Kort tid etter våpenhvilen i mars ble det meldt om at føderalmyndighetene flyttet «hundrevis» soldater mot grensen til Tigray (Tadesse 2022).¹³ Enkelte observatører stilte i denne sammenheng spørsmål ved hvorvidt Etiopia kan utnytte at verdens oppmerksomhet er på Ukraina og Russland til å ruste opp til en fornyet offensiv mot Tigray-styrkene (Gosh 2022).

Selv om føderalmyndighetene og deres allierte ser ut til å ha gjenvunnet initiativet i krigen, er det høyst usikkert i hvilken grad de er sterke nok til å nedkjempe Tigray-styrkene militært. Dersom føderalmyndighetene bestemmer seg for (igjen) å gå til angrep mot Tigray-styrkene i Tigray, vil de (igjen) kjempe blant en fiendtlig innstilt befolkning og i et terreng hvor Tigray-styrkene har vist at de er i stand til å føre en effektiv geriljakrig. Samtidig er det også usikkert i hvilken grad Tigray-styrkene er sterke nok til å beseire føderalmyndighetene og deres allierte militært. Et slikt scenario vil kunne innebære at Tigray blir krigsskueplass i lang tid fremover.

10.2 **Amhara utgjør en betydelig maktfaktor**

Som understreket i Landinfo 2021c, har myndighetene i Amhara en sentral rolle i konflikten ved at de har styrker i vestlige deler av Tigray, og gjør krav på denne og andre deler av Tigray. Befolkningen i Amhara har videre lidd store menneskelige og materielle tap i krigen (Gerth-Niculescu 2021b). Tigray-krigen ble i siste

¹³ Soldatene skal ha blitt flyttet til Kobo, som ligger cirka 10 kilometer sør for Tigray langs hovedveien A-2 i Amhara (Tadesse 2022).

halvdel av 2021 i stor grad utkjempet i nordlige og østlige deler av Amhara, og en massemobilisering av befolkningen i regionen var utvilsomt sterkt medvirkende til at Tigray-styrkene valgte å trekke seg tilbake i desember. På denne bakgrunn ønsker de regionale myndighetene i Amhara at Tigray-styrkene avvæpnes med makt.¹⁴ Denne innstillingen har etter Landinfos forståelse bred støtte i befolkningen i Amhara, noe som underbygges av at hundretusener av dem har tatt til våpen for å kjempe mot Tigray-styrkene (Hansen 2022).

Amhara-styrkene utgjør i seg selv en betydelig maktfaktor og potensiell sikkerhetstrussel mot føderalmyndighetene. Den mest fremtredende irregulære Amhara-militsen er «Fano». Med støtte fra politikere, prominente forretningsmenn og diasporaen har organisasjonen spredt seg fra Gondar-området til andre deler av regionen. Til tross for at Tigray-styrkene har trukket seg ut av Amhara, har flere Fano-enheter fortsatt mobilisering og rekruttering.

I januar 2022 uttalte de regionale myndighetene i Amhara at de ikke ville avvæpne Fano, men «organisere» dem som en del av de regulære sikkerhetsstyrkene i regionen (Addis Standard 2022). Militsen er ikke under føderal eller regional kontroll, og er i ferd med å bli en betydelig aktør. Flere, blant annet Ethiopian National Intelligence and Security Services (NISS), har uttrykt bekymring for spredningen av irregulære væpnede enheter i Etiopia (diplomatkilde A, e-post 8. februar 2022). ACLED (2022) registrerte flere voldshendelser i mars 2022 hvor det skal ha kommet til trefninger mellom Fano og regionale sikkerhetsstyrker i Amhara.

10.3 Eritrea fremstår som en potensiell spoiler

Eritrea har fortsatt styrker blant annet i nordlige deler av Tigray (ICG 2022b).¹⁵ Eritreas målsetning, militære kapasitet¹⁶ og i hvilken grad føderalmyndighetene i Addis Abeba har innflytelse på dem, fremstår imidlertid som uklart. Enkelte observatører mener at Eritrea ikke bare ønsker å hevne seg på TPLF for krigen i 1998–2000, men at de har en egeninteresse av et svekket Etiopia (se for eksempel Reid 2022). Diplomatkilde A (e-post 8. februar 2022) viser til at Eritrea ikke ønsker en fredelig tilnærming mellom de etiopiske føderalmyndighetene og TPLF, og at det i denne sammenheng skal foreligge «indikasjoner» på at Eritrea har begynt å samarbeide med ytterliggående grupper i Amhara, som heller ikke

¹⁴ Amharene har så langt vært en viktig politisk støttespiller for Abiy, men mange amharer i det styrende partiet, Prosperity Party (PP), kritiserer nå Abiy for å ikke ha forfulgt Tigray-styrkene inn i Tigray etter at sistnevnte trakk seg tilbake i desember 2021, for å ha løslatt TPLF-profiler fra fengsel og for å ville avvæpne Fano-militsene (diplomatkilde A, e-post 8. februar 2022). Amhara-politikere skal også ha gitt klart uttrykk for at de ikke vil gi slipp på Vest-Tigray.

¹⁵ Det foreligger påstander om at eritreiske styrker også er til stede i deler av Amhara og Afar.

¹⁶ Det er ingenting som tydet på at de for eksempel forsøkte å avlaste ENDF da Tigray-styrkene presset dem sørover i 2021, og det er uklart om dette skyldes manglende evne og/eller vilje. Eritreas styrker synes å ha inntatt en nokså statisk rolle.

ønsker en slik tilnærming (se over). Eritrea utgjør dermed et usikkerhetsmoment og en potensiell spoiler for en politisk løsning på konflikten.

10.4 Nasjonal dialogkommisjon

I Landinfos forrige respons om situasjonen i Etiopia (Landinfo 2021c, s. 9), bemerket vi at Etiopia er i oppløsning, og at det ikke foreligger noen konkrete forslag om hvordan landet bør settes sammen igjen, eller deles opp.

I desember 2021 nedsatte det etiopiske parlamentet en nasjonal dialogkommisjon (National Dialogue Commission) for å «oversee broad-based inclusive public dialogue that engenders national consensus» (Proclamation No. 1265/2021). 632 personer ble nominert av sivilsamfunnet, med en foreløpig liste på elleve medlemmer. Kommisjonen er kritisert for uklare utvelgelseskriterier av medlemmer og mangel på klare føringer når det gjelder måten den skal organisere arbeidet på, samt i hvilken grad sivilsamfunnet skal delta i dialogarbeidet.

Hovedinnvendingen mot kommisjonen går likevel på om, og i tilfelle på hvilken måte, opposisjonen, herunder parter som er i aktiv væpnet konflikt med myndighetene, skal inkluderes i dialogarbeidet (Ashenafi & Deng 2022). TPLF og OLA, definert som terrororganisasjoner av etiopiske myndigheter, er ikke inkludert i kommisjonen, noe som har medført at andre opposisjonspartier, som OLF, OFC og ONLF, ikke ønsker å delta. Den manglende inkluderingen av sentrale parter innebærer at kommisjonen har liten legitimitet i befolkningen og blant partene, og synes å ha feilet før den har begynt arbeidet (Ekubamichael 2022).

Den nasjonale dialogkommisjonen skal ha begynt arbeidet etter en offisiell åpningsseremoni i nærvær av religiøse ledere og eldre fra landets elleve regioner (diplomatkilde A, e-post 5. april 2022).

Skriftlige kilder

- ACAPS (2022). *Ethiopia. Understanding humanitarian concerns across the country*. [s.l.]: ACAPS. Tilgjengelig fra https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20220124_acaps_thematic_report_ethiopia_understanding_humanitarian_concerns_across_the_country.pdf [lastet ned 25. mars 2022]
- ACLED (2022). *Ethiopian Peace Observatory – Data*. [s.l.]: Ethiopia Peace Observatory. Tilgjengelig fra <https://epo.acleddata.com/data/> [lastet ned 7. april 2022]
- Addis Standard (2022, 17. januar). News: Gov't 'organizes, not disarm' Fano members who fought for survival of country: Amhara state. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-govt-organizes-not-disarm-fano-members-who-fought-for-survival-of-country-amhara-state/> [lastet ned 31. mars 2022]
- AFP (2022, 11. januar). Ethiopia: 19 people killed in latest drone strikes in Tigray. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/11/ethiopia-19-people-killed-in-latest-drone-strikes-in-tigray> [lastet ned 31. mars 2022]
- Akinwotu, E.(2022, 24. mars). Ethiopian government declares Tigray truce to let aid in. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/24/ethiopian-government-declares-tigray-truce-to-let-aid-in?fbclid=IwAR2Ef9lOktK4ZH7mr5JDXmW1CW03cbNZsdl6HYhmLIvS-Z9Ddc6TQPiRjQ> [lastet ned 31. mars 2022]
- Aljazeera (2021, 6. desember). Ethiopian forces recapture two key towns from Tigrayan forces. *Aljazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2021/12/6/ethiopia-recapture-dessie-kombolcha-tigrayan-rebels> [lastet ned 31. mars 2022]
- Aljazeera (2022, 7. januar). Ethiopia announces pardons for high-profile political prisoners. *Aljazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/7/ethiopia-announces-pardons-for-high-profile-political-prisoners> [lastet ned 29. mars 2022]
- Anny, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Ghekiere, R., Haegeman, K., Temmerman, D., & Nyssen, J. (2021, desember). *Tigray: Atlas of the humanitarian situation*. [s.l.]: Journal of Maps. Tilgjengelig fra https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation [lastet ned 5. april 2022]
- AP News (2022, 7. januar). Ethiopia grants amnesty to high-profile political detainees. *AP*. Tilgjengelig fra <https://apnews.com/article/lifestyle-world-news-africa-kenya-ethiopia-2129ad19bda8e895ca78b884276fd45f> [lastet ned 29. mars 2022]
- Ashenafi, E. & Deng, E.A. (2022, 8. mars). Ethiopia's national dialogue commission: where are the women? *African Arguments*. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2022/03/ethiopias-national-dialogue-commission-where-are-the-women/> [lastet ned 29. mars 2022]
- BBC (2021a, 1. november). Oromo Liberation Army: On the ground with Ethiopian fighters. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/av/world-africa-59095778> [lastet ned 7. april 2022]
- BBC (2021b, 2. november). Ethiopia's Tigray crisis: Citizens urged to defend Addis Ababa against rebels. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-59134431> [lastet ned 29. mars 2022]

- Borkena (2021, 18. desember). Woldia, Kobo free from Tigray People's Liberation Front (TPLF) forces. *Borkena*. Tilgjengelig fra <https://borkena.com/2021/12/18/woldia-kobo-free-from-tigray-peoples-liberation-front-tplf-forces/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Chothia, F. (2021, 18. november). Ethiopia's Tigray conflict: How the TPLF has outflanked the army. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-59288744> [lastet ned 31. mars 2022]
- Dawit, G. (2021, 24. desember). Analysts: Ethiopian Forces' Halt at Tigray Opens Window for Ceasefire. *VOA*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/analysts-ethiopian-forces-halt-at-tigray-opens-window-for-ceasefire-/6368897.html> [lastet ned 31. mars 2022]
- Desta, D. (2022, 1. januar). Some in Diaspora Respond to Call for Ethiopian Homecoming. *VOA*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/some-in-diaspora-respond-to-call-for-ethiopian-homecoming/6375906.html> [lastet ned 29. mars 2022]
- DTM, dvs. Displacement Tracking Matrix (2021, 31. oktober). *Ethiopia*. [s.l.]: DTM. Tilgjengelig fra <https://dtm.iom.int/ethiopia> [lastet ned 5. april 2022]
- DW (2021, 20. desember). Tigrayan fighters announce they are withdrawing from rest of Ethiopia. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/tigrayan-fighters-announce-they-are-withdrawing-from-rest-of-ethiopia/a-60195811> [lastet ned 31. mars 2022]
- EHRC, dvs. Ethiopian Human Rights Commission (2022, 11. mars). *Afar and Amhara Regions: Report on Violations of Human Rights and International Humanitarian Law in Afar and Amhara Regions of Ethiopia Published*. Addis Abeba: EHCR. Tilgjengelig fra <https://ehrc.org/afar-and-amhara-regions-report-on-violations-of-human-rights-and-international-humanitarian-law-in-afar-and-amhara-regions-of-ethiopia-published/> [lastet ned 7. april 2022]
- Ekubamichael, M. (2022, 22. februar). News: National Dialogue Commission 'failed before formation' – Balderas Party. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-national-dialogue-commission-failed-before-formation-balderas-party/> [lastet ned 29. mars 2022]
- Endeshaw, D. (2022a, 26. januar). Ethiopia's cabinet approves lifting of state of emergency. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopias-cabinet-approves-lifting-state-emergency-2022-01-26/> [lastet ned 22. mars 2022]
- Endeshaw, D. (2022b, 15. februar). Ethiopia's parliament lifts state of emergency early. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopias-parliament-lifts-state-emergency-early-2022-02-15/> [lastet ned 22. mars 2022]
- Ethiopian Diaspora Agency (u.å.). *Great Ethiopian Home Coming*. Addis Abeba: Ethiopian Diaspora Agency. Tilgjengelig fra <https://greatethiopianhomecoming.org/> [lastet ned 29. mars 2022]
- FEWS, dvs. Famine Early Warning Systems (2022, januar). *Deyr 2022 rains end with marked deficits, contributing, alongside conflict in the North, to high needs*. [s.l.]: FEWS NET. Tilgjengelig fra <https://fews.net/east-africa/ethiopia/key-message-update/january-2022> [lastet ned 5. april 2022]
- Fekete, B. & Kolirin, L. (2022, 1. april). Food aid convoy enters Tigray for the first time in months, World Food Program says. *CNN*. Tilgjengelig fra <https://edition.cnn.com/2022/04/01/africa/food-convoy-tigray-wfp-intl/index.html> [lastet ned 4. april 2022]

- FDRE Government Communication Service, @FdreService (2022, 24. mars). *Declaration of a Humanitarian Truce by the Government of #Ethiopia*. Twitter. Tilgjengelig fra <https://twitter.com/FdreService/status/1507001573586595848> [lastet ned 25. mars 2022]
- Gebreanay, M. & Mah'Derom, S. (2022, 30. mars). Ethiopia's «humanitarian truce» and its cycle of empty promises. *African Arguments*. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2022/03/ethiopia-humanitarian-truce-and-its-cycle-of-empty-promises/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Garowe Online (2022, 3. april). Ethiopia: ICRC resumes aid convoys to Tigray after six months. *Garowe Online*. Tilgjengelig fra <https://www.garoweonline.com/en/world/africa/ethiopia-icrc-resumes-aid-convoys-to-tigray-after-six-months> [lastet ned 4. april 2022]
- Gerth-Niculescu, M. (2021a, 17. juni). Ethiopia's Oromia region is volatile ahead of elections. *DW*. <https://www.dw.com/en/ethiopias-oromia-region-is-volatile-ahead-of-elections/a-57928295> [lastet ned 31. mars 2022]
- Gerth-Niculescu, M. (2021b, 17. desember). Ethiopia's Amhara region shattered after weeks of war. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/ethiopias-amhara-region-shattered-after-weeks-of-war/a-60145364> [lastet ned 31. mars 2022]
- Gosh, B. (2022, 23. mars). The World's Deadliest War Isn't in Ukraine, But in Ethiopia. *Washington Post*. Tilgjengelig fra https://www.washingtonpost.com/business/the-worlds-deadliest-war-isnt-in-ukraine-but-in-ethiopia/2022/03/22/eaf4b83c-a9b6-11ec-8a8e-9c6e9fc7a0de_story.html [lastet ned 31. mars 2022]
- The Guardian (2022a, 28. februar). 'Before they were our brothers. Now I want revenge': Tigray conflict engulfs neighbouring state. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2022/feb/28/before-they-were-our-brothers-now-i-want-revenge-tigray-conflict-engulfs-neighbouring-state> [lastet ned 31. mars 2022]
- The Guardian (2022b, 23. mars). 'Trying to survive': millions in Tigray face hunger as they wait in vain for aid. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/23/trying-to-survive-millions-in-tigray-face-hunger-as-they-wait-in-vain-for-aid> [lastet ned 5. april 2022]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2022a, 6. januar). *Ethiopia: Returned Tigrayans Detained, Abused*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2022/01/05/ethiopia-returned-tigrayans-detained-abused> [lastet ned 23. mars 2022]
- HRW (2022b, 10. januar). *Ethiopia. Events of 2021*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/ethiopia> [lastet ned 4. april 2022]
- HRW & AI, dvs. Amnesty International (2022, 6. april). "We Will Erase You from This Land" – Crimes Against Humanity and Ethnic Cleansing in Ethiopia's Western Tigray Zone. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2022/04/06/we-will-erase-you-land/crimes-against-humanity-and-ethnic-cleansing-ethiopia> [lastet ned 7. april 2022]
- ICG, dvs. International Crisis Group (2022a, januar). *Ethiopia*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/ethiopia-jan-2022.pdf> [lastet ned 25. mars 2022]
- ICG (2022b, 27. januar). *Ethiopia: Giving Talks a Chance*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/ethiopia-giving-talks-chance> [lastet ned 31. mars 2022]
- ICG (2022c, 1. april). *Can a "Humanitarian Truce" Help End Ethiopia's Civil War?* New York: ICG [podcast]. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/hold-your-fire-podcast> [lastet ned 4. april 2022]

- International Medical Corps (2022, 18. januar). *Ethiopia-Tigray Region Humanitarian Update Situation Report #26*. Los Angeles: International Medical Corps. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/IntlMedCorps-TigrayResponse_SitRep26.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- Kassa, L. (2022, 25. februar). 'Ethnic cleansing': Ethiopian allies accused of Abala massacre- *Aljazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/features/2022/2/25/calculated-ethnic-cleansing-ethiopian-allies-accused-of-killin> [lastet ned 31. mars 2022]
- Landinfo (2020, 14. februar). *Etiopia/Eritrea: Passering av landegrensen, registrering og andre forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia i 2018-2019*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/02/Etiopia-respons-Passering-av-landegrensen-registrering-og-andre-forhold-for-eritreiske-flyktninger-14022020.pdf> [lastet ned 31. mars 2022]
- Landinfo (2021a, 6. januar). *Etiopia: Politisk utvikling og menneskerettighetssituasjon i 2019-2020, med fokus på Oromia-regionen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/01/Etiopia-temanotat-Politisk-utvikling-og-menneskerettighetssituasjon-i-2019-2020-med-fokus-pa-Oromia-regionen-AMNK-06012021.pdf> (landinfo.no) [lastet ned 4. april 2022]
- Landinfo (2021b, 23. september). *Etiopia: Sikkerhet og humanitære forhold i Tigray*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/09/Etiopia-temanotat-Sikkerhet-og-humanitaere-forhold-i-Tigray-23092021-1.pdf> [lastet ned 29. mars 2022]
- Landinfo (2021c, 12. november). *Etiopia: Utvikling siden august 2021*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/11/Etiopia-respons-Utvikling-siden-august-2021-12112021.pdf> [lastet ned 29. mars 2022]
- Mwai, P. (2022, 30. mars). Ethiopia's Tigray Crisis: What's stopping aid getting in? *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/57929853> [lastet ned 31. mars 2022]
- OCHA (u.å.). *Northern Ethiopia - Humanitarian Update*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reports.unocha.org/en/country/ethiopia> [lastet ned 25. mars]
- OCHA (2017a, 17. august). *Afar region administrative map*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/21_adm_afa_081717_a0.pdf [lastet ned 31. mars 2022]
- OCHA (2017b, 15. august). *Amhara region administrative map*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/21_adm_amh_081517_a0.pdf [lastet ned 31. mars 2022]
- OCHA (2017c, 15. august). *Oromia region administrative map*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/21_adm_oro_081517_a0_0.pdf [lastet ned 5. april 2022]
- Oshin, O. (2022, 16. mars). WHO head spotlights "catastrophic" humanitarian crisis in Ethiopia's Tigray region. *The Hill*. Tilgjengelig fra <https://thehill.com/policy/international/middle-east-north-africa/598529-who-head-spotlights-catastrophic-humanitarian/> [lastet ned 4. april 2022]
- Oslo Analytica (2022, 15. februar). *Tigray War & Regional Implications Volume 2*. Oslo: Oslo Analytica. Tilgjengelig fra <https://eritreahub.org/wp-content/uploads/2022/02/The-Tigray-War-and-Regional-Implications-Volume-2-Final.pdf> [lastet ned 31. mars 2022]
- [Proclamation No. 1265/2021]. *Ethiopian National Dialogue Commission Establishment Proclamation No. 1265-2021*. Tilgjengelig fra <https://chilot.me/2022/03/03/ethiopian-national-dialogue-commission-establishment-proclamation-no-1265-2021/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reda, G. (2022, 12. februar). *Press release by Government of Tigray*. Twitter. Tilgjengelig fra https://twitter.com/reda_getachew/status/1492426773618905088 [lastet ned 31. mars 2022]

- Regjeringen (2022, 10. februar). *Unntar Addis Abeba fra reiserådet for Etiopia*. Oslo: Regjeringen. Tilgjengelig fra https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ending_addisabeba/id2900635/ [lastet ned 5. april 2022]
- Reid, R. (2022, 30. januar). Eritrea is involved in Tigray to boost its stature. Why the strategy could backfire. *The Conversation*. Tilgjengelig fra <https://theconversation.com/eritrea-is-involved-in-tigray-to-boost-its-stature-why-the-strategy-could-backfire-175591> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2021a, 29. november). Ethiopia's army captures northern Afar town of Chifra -state media. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopias-army-captures-northern-afar-town-chifra-state-media-2021-11-28/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2021b, 20. desember). Tigray forces withdraw from neighbouring Ethiopian regions - spokesman. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/tigray-forces-withdraw-neighbouring-ethiopian-regions-spokesperson-2021-12-20/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2022a, 8. januar). Ethiopia: 56 people killed in airstrike at camp for internally displaced. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/08/ethiopia-people-killed-in-airstrike-at-camp-for-internally-displaced> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2022b, 23. januar). Ethiopian army planning to 'eliminate' Tigrayan forces -military official. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-army-planning-eliminate-tigrayan-forces-military-official-2022-01-22/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2022c, 9. februar). Fighting in Ethiopia's Afar region displaces 300,000, aid blocked to Tigray. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/fighting-ethiopias-afar-region-displaces-300000-aid-blocked-tigray-2022-02-08/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Reuters (2022d, 8. mars). U.N. rights chief says air strikes have killed hundreds since November in Ethiopia. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/africa/more-than-300-killed-air-strikes-northern-ethiopia-since-nov-un-rights-chief-2022-03-07/> [lastet ned 31. mars 2022]
- Tadesse, F. (2022, 28. mars). Ethiopia Troops Seen Moving Toward Tigray After Truce Agreed. *Bloomberg*. Tilgjengelig fra <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-03-28/ethiopian-troops-seen-moving-toward-tigray-after-truce-declared> [lastet ned 31. mars 2022]
- Tigray External Affairs Office, @TigrayEAO (2022, 24. mars). *Statement by the Government of #Tigray on Cessation of Hostilities*. Tilgjengelig fra <https://twitter.com/TigrayEAO/status/1507108987107430407> [lastet ned 25. mars 2022]
- UNHCR (2018a, 31. mars). *Aysaita Camp profile*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/63447> [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2018b, 31. mars). *Barhale Camp profile*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/63448> [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2022a, 28. januar). *NORTHERN ETHIOPIA - HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Situation%20Report%20-%20Ethiopia%20-%20Northern%20Ethiopia%20Humanitarian%20Update%20-%2027%20Jan%202022.pdf> [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2022b, 31. januar). *Northern Ethiopia Access Snapshot - January 2022*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ocha_ethiopia_220215_access_map_ethiopia_jan_2022_final_v2.pdf [lastet ned 31. mars 2022]

- UNHCR (2022c, 24. februar). *NORTHERN ETHIOPIA - HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Situation%20Report%20-%20Northern%20Ethiopia%20-%20Humanitarian%20Update%20-%2024%20Feb%202022.pdf> [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2022d, 28. februar). *Northern Ethiopia Access Snapshot - February 2022*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/15032022_final_northern_ethiopia_february_2022_access_snapshot_0.pdf [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2022e, 4. mars). *Northern Ethiopia Emergency Situation UNHCR Regional Appeal (January-December 2022)*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/91374> [lastet ned 31. mars 2022]
- UNHCR (2022g, 13. januar). *UNHCR Regional Update #27 Ethiopia Emergency Situation, 05 January 2022*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/ethiopia/unhcr-regional-update-27-ethiopia-emergency-situation-05-january-2022> [lastet ned 7. april 2022]
- UNHCR (2022h, 3. februar). *Response to Internal Displacement in Ethiopia Fact Sheet - January to December 2021*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/IDP%20Response%20Factsheet%20December%202021_Final.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- WFP, dvs. World Food Programme (2022, januar). *Emergency Food Security Assessment Tigray Region, Ethiopia*. Roma: WFP. Tilgjengelig fra https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000136281/download/?_ga=2.67760721.1735407113.1648216254-1424708681.1648216254&_gac=1.215424485.1648216254.Cj0KCQjw0PWRBhDKARIsAPKHFGihMKRNi4CsyYExmLcaPiWRDxxkJ0FSyocAJceR3GyTEga2CTG3-4IaAoMnEALw_wcB [lastet ned 31. mars 2022]
- WHO (2022, 14. februar). *Lack of fuel prevents distribution of critically-needed medical supplies in Tigray region*. Genève: WHO. Tilgjengelig fra <https://www.who.int/news/item/14-02-2022-lack-of-fuel-prevents-distribution-of-critically-needed-medical-supplies-in-tigray-region> [lastet ned 25. mars 2022]
- Zegabi (2021, 23. desember). Ethiopia: Heavy fighting continues around Tigray border. *Zegabi*. Tilgjengelig fra <http://www.zegabi.com/articles/53863> [lastet ned 31. mars 2022]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde A, representant for en vestlig ambassade i Addis Abeba. E-poster 8. februar 2022, 1. mars 2022, 18. mars 2022, 25. mars 2022, 1. april 2022, 5. april 2022.
- Diplomatkilde B, representant for en vestlig ambassade i Addis Abeba. Møte i Oslo, januar 2022.
- Professor Stig Jarle Hansen. Foredrag («Hva skjer i Etiopia?») for UDI den 17. februar 2022.
- Professor Jan Nyssen. E-post 12. februar 2022 og 13. mars 2022.
- Representant for en internasjonal organisasjon. Møte i Shire, 2. november 2018.